

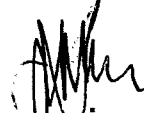
T.B.M.M.CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 7 Haziran 2022

Sayı : 43166

65712**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıda yer alan soruların Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin NEBATI tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ**Zonguldak Milletvekili**

20 Aralık 2021 tarihinde, Kabine Toplantısı sonunda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından *“Tasarruflarını değerlendirirken kurdaki yükselişten kaynaklanan kaygılarını gidermek isteyen vatandaşlarımıza yeni bir finansal alternatif sunuyoruz”* açıklaması ile Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabına geçiş çağırısı yapılmıştır.

21 Aralık 2021 tarih, 31696 sayılı Resmi Gazete’de, 2021/14 sayılı “Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” yayımlanmıştır. Bu tebliğ;

31.12.2021 tarihinde; (31706 Sayılı Resmi Gazete) 3’üncü maddenin c ve ç fıkraları “c) (Değişik:RG-31/12/2021-31706) Dönüşüm kuru: Döviz tevdiat hesapları ve döviz cinsinden katılım fonu hesaplarında bulunan dövizin Türk lirasına çevrildiği gün Merkez Bankasınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen döviz alış kurunu,

ç) (Değişik:RG-31/12/2021-31706) Vade sonu kuru: Türk lirası mevduat veya katılma hesabının vadesinde Merkez Bankasınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen döviz alış kurunu” şeklinde ve

5’inci maddenin 1’inci fıkrası, **MADDE 5 – (1)** (Değişik:RG-31/12/2021-31706) Vade sonunda Türk lirası mevduat hesabı sahibine anapara ile faiz, katılma hesabı sahibine ise vade sonundaki katılma hesabı bakiyesi banka tarafından ödenir. şeklinde değiştirilmiştir.

11.01.2022 tarihinde;(31716 Sayılı Resmi Gazete) 1’inci madde, “**MADDE 1 – (Değişik:RG-11/1/2022-31716)** (1) Bu Tebliğin amacı, yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ve döviz cinsinden katılım fonlarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemektir” şeklinde değiştirilmiş, aynı tarihli değişiklik tebliği ile 3’ünücü maddeye e fıkrası, e) (Ek:RG-11/1/2022-31716) Yurt içi yerleşik tüzel kişi: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişileri” şeklinde eklenmiştir.

01.02.2022 tarihinde (31737 Sayılı Resmi Gazete) 4’üncü maddenin 5’inci fıkrası, “(5) (Ek:RG-1/2/2022-31737) Merkez Bankası, bankanın mevduat hesabına uygulayacağı azami faiz oranını belirlemeye yetkilidir.” şeklinde ek yapılmıştır.

07.03.2022 tarihinde (31771 Sayılı Resmi Gazete) 4’üncü maddenin 3’üncü fıkrası, “(3) (Değişik:RG-7/3/2022-31771) Banka tarafından yurt içi yerleşik gerçek

kişiler ve yurt içi yerleşik tüzel kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

22.03.2022 tarihinde (31786 Sayılı Resmi Gazete) 4'üncü maddenin 6'ıncı fıkrasına, “(6) (Ek:RG-22/3/2022-31786) Bu Tebliğ kapsamında Merkez Bankasının belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde komisyon ve/veya masraf ödenebilir. ” şeklinde ek yapılmıştır. Aynı tebliği ile 5'inci maddenin 4'üncü fıkrası, “(4) (Değişik:RG-22/3/2022-31786) Merkez Bankası tarafından bu uygulama kapsamında açılan Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarına vade sonunda yenilenme imkânı tanınabilir. Hesabın yenilenmesine ilişkin kapsam, usul ve esaslar Merkez Bankasınca belirlenir.” Şeklinde değiştirilmiştir.

08.04.2022 tarihinde (31803 Sayılı Resmi Gazete); 4'üncü maddenin 1'inci fıkrası, “MADDE 4 – (1) (Değişik:RG-8/4/2022-31803) Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin bankalardaki, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 ile 31/3/2022 tarihleri arasındaki herhangi bir tarihte bankalarda mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilir” şeklinde olmak üzere 6 defa değiştirilmiş ve ek düzenlemeler getirilmiştir.

Bu değişikliklerle, “Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ”in kapsamı genişletilmiş, bu hesapların yenilenmesi hakkı da düzenlenmiştir.

Konuyla ilgili olarak; Gerçek ve tüzel kişilerin, döviz ve TL hesaplarını TL/mevduat/katılma hesabına dönüştürmeleri halinde, TL vadeli hesaplara işleyecek faiz/kar payı ile hesap açılışı ve vade sonundaki kur değişim oranı kıyaslanarak yüksek olan oran üzerinden mevduat ve katılım fonu sahibine ödeme yapılacağı, bu hesapların 3, 6 ve 12 ay gibi çeşitli vadelerde olabileceği açıklanmıştır. Buna göre vade sonu kuru üzerinden hesaplanacak tutar, anapara ve faiz/kar payı tutarından büyükse aradaki fark kamu tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Ancak Kur Korumalı TL Mevduat Hesabının yürürlüğe girmesi ile Merkez Bankası'nın, zaten düşmekte olan net rezervi daha da hızlı bir şekilde düşmeye başlamıştır. 6-13 Mayıs tarihleri arasında Merkez Bankası'nın brüt rezervinde 5.7 milyar dolarlık bir erime yaşanmış, brüt rezerv 101,9 milyar dolara düşmüştür.

Bunun yanında hazinenin iç ve dış borçları Nisan ayında bir önceki aya göre 14.6 milyar lira artarak 3 trilyon 125 liraya kadar yükselmiştir. Bu borçların getirdiği faiz yükü ise bir ayda 304 milyar daha artarak 2 trilyon 715 milyar liraya yükselmiştir. Hazinenin ana para toplam borç stoku içindeki, 1 trilyon 503 milyar liralık kısım iç borç stoku oluşturmaktadır. İç borç stokunun toplam faiz yükü ise 2 trilyon 52 milyar lirayı bulmaktadır. %28,6'sı döviz, önemli bir kısmı da enflasyona endeksli faizle alınan iç borçların faizi, son 1 ayda hem kurda yaşanan artış hem enflasyondaki yükseliş nedeniyle ilk kez ana para tutarını geçmiştir. Kurda ve faiz oranlarındaki artışlar devam ettiği sürece Hazinenin borç stokunu hem ana para hem de faiz yükü açısından artırmaya devam etmektedir.

Yani “Kur Korumalı TL Mevduat Hesabı” hem Merkez Bankası rezervleri hem de hazine kaynaklarını eritmektedir. 23 Mayıs 2022 tarihi itibari ile Merkez Bankası’nın yıl sonu dolar tahminin 17.57’ye yükselttiği de hatırlanacak olursa, “Kur Korumalı TL Mevduat Hesabı”nın önümüzdeki süreçte ekonomik olarak daha ağır sonuçlar doğuracağı ortadadır.

Bu çerçevede;

1)21 Aralık 2021 tarihinden, önerenin cevaplandığı tarihe kadar, kaç “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabı” açılmıştır?

2)21 Aralık 2021 tarihinden, önerenin cevaplandığı tarihe kadar, her biri ayrı ayrı belirtilmek üzere 3, 6 ve 12 ay vadeli kaç “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabı” açılmıştır?

3)21 Aralık 2021 tarihinden, önerenin cevaplandığı tarihe kadar her biri ayrı ayrı belirtilmek üzere “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabı” açtıran gerçek kişi ve tüzel kişi sayısı kaçtır?

4)21 Aralık 2021 tarihinden önerenin cevaplandığı tarihe kadar “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabı’na kaç kişi döviz hesabından, kaç kişi TL hesabından geçiş yapmıştır?

5)21 Aralık 2021 tarihinden, önerenin cevaplandığı tarihe kadar “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabına” TL’den geçiş yapanlara hazineden yapılan toplam ödeme miktarı ne kadardır?

6)21 Aralık 2021 tarihinden önerenin cevaplandığı tarihe kadar “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabına” dövizden geçiş yapanlara Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’ndan yapılan toplam ödeme miktarı ne kadardır?